

УДК 336.71:339.732

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Євтух Любов Богданівна,
доцент, кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
e-mail: luba_yev@ukr.net

Швед Інна Миколаївна,
студентка факультету фінансів
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
e-mail: innshv@gmail.com

Анотація. Досліджено сучасний стан, структуру, типологію, функціональні особливості найбільш стабільних банківських систем окремих країн. Розглянуто системи нагляду за стабільністю банківських систем, розкрито чинники їх стабільності.

Запропоновано можливі напрями забезпечення стабільності банківської системи України шляхом запозичення досвіду банківських систем розвинутих країн.

Ключові слова: стабільність банківської системи, банк, банківська система, система нагляду за банківською діяльністю, центральний банк.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 1; бібл.: 15.

THE WORLD EXPERIENCE OF ENSURING BANKING SYSTEM STABILITY

Yevtukh Lyubov,
Ph. D. in Economics, Associated Professor,
Associated Professor of the Department
of Finances and Financial-Economic Safety
of the Lviv Institute
of SHEI «Banking University»
e-mail: luba_yev@ukr.net

Shved Inna,
student of Faculty of Finances
of the Lviv Institute
of SHEI «Banking University»
e-mail: innshv@gmail.com

Abstract. The article includes the studies of the structure and typology of the most stable banking systems of particular countries and systems of banking supervision. The primary factors of banking system stability are revealed. The strategic ways to ensure the stability of the banking system of Ukraine are suggested.

The research contains the list of main characteristic of a stable banking system: absence of bank failures; profitability; compliance with national legislation; performance of its functions in the usual terms and the conditions of the external shocks or strengthening of the imbalances with possible transformation according to the challenges of the time; Directions to stabilize the banking system of Ukraine, which are based on the practices of the most stable banking systems, in particular by strengthening the role of the NBU in banking regulation, are determinate.

Keywords: stability of the banking system, the bank, the banking system, the banking supervision, central bank.

Formulas: 0; fig.; 0, tabl.: 1; bibl.: 15.

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ БАНКОВОЙ СИСТЕМЫ

Евтух Любовь Богдановна,
доцент, кандидат экономических наук,
доцент кафедры финансов и финансово-экономической безопасности
Львовского учебно-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела»
e-mail: luba_yev@ukr.net

Швед Инна Николаевна,
студентка факультета финансов
Львовского учебно-научного института
ГВУЗ «Университет банковского дела»
e-mail: innshv@gmail.com

Аннотация. Исследованы современное состояние, структура, типология, функциональные особенности наиболее стабильных банковских систем отдельных стран. Рассмотрены системы надзора за стабильностью банковских систем, раскрыты факторы их стабильности. Предложены возможные направления обеспечения стабильности банковской системы Украины путем заимствования опыта банковских систем развитых стран.
Ключевые слова: стабильность банковской системы, банк, банковская система, система надзора за банковской деятельностью, центральный банк.
Формул: 0; рис.: 0; табл.: 1; библи.: 15.

Вступ. Стабільність банківської системи є вирішальною складовою національної та економічної безпеки країни, сприяє реалізації базових соціальних функцій держави, забезпечує її фінансову незалежність, обумовлює конкурентоспроможність економіки. Від чіткої і злагодженої роботи банківських установ залежать стан розрахунків, безперервність товарного і грошового обігу, гнучкість і еластичність грошової системи, міцність національної валюти, розвиток реального сектору економіки. Сучасний стан банківської системи України, а значить і її окремих регіонів, її стабільність є досить хиткими, тому пошук шляхів забезпечення стабільності банківської системи є надзвичайно важливим та актуальним.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Вивченню та дослідженню окремих теоретико-методологічних і практичних аспектів стабільності банківської системи присвячені праці таких учених, як зокрема: Я. Белінська [1], В. Биховченко [1], Н. Погореленко [2], М. Остроушко [2] та ін. Проте в умовах динамічності економічних процесів проблематика стабільності банківської системи залишається, постає

потреба розроблення напрямів забезпечення стабільності банківської системи, у тому числі шляхом запозичення досвіду банківських систем розвинутих країн, що сформувало мету нашої статті.

Результати дослідження. Сучасний економічний розвиток в Україні та світі характеризується мінливістю, динамізмом, несталістю. Відповідно, стабільність певним чином втрачається, що може призвести до різких змін (як позитивних, так і негативних) у діяльності суб'єктів господарювання. Для запобігання дестабілізації уряди країн здійснюють державне регулювання економічних процесів.

Стабільність банківської системи в умовах динамізму є поняттям відносним, оскільки в цьому разі «стабільність» не завжди передбачає постійність, сталість, незмінність, а відображає відповідність правовим нормам, ефективність функціонування, належне виконання своїх функцій.

Тлумачення «стабільності банківської системи» у наукових джерелах досить різноманітне (табл.). Як бачимо, єдиного підходу до цього поняття немає.

Таблица

Трактування дефініції «стабільність банківської системи»

Автор, джерело	Трактування терміна
Банківська енциклопедія [3]	«...комплексна характеристика стану банківської системи, при якому реалізується її сутність і призначення в економічній системі країни, адекватно та ефективно виконуються її функції, а також забезпечується спроможність підтримувати рівновагу та відновлювати стан після зовнішніх потрясінь чи посилення диспропорцій, будь-яких відхилень від безпечних параметрів, спричинених кризовими явищами»
Белінська Я. В. [1]	«...здатність з мінімальними витратами змінювати основні характеристики розвитку відповідно до трансформацій економічної системи та зовнішніх впливів»
Національний банк України [4]	«...комплексна характеристика стану банківської системи, при якому реалізується її сутність і призначення в економічній системі країни, адекватно та ефективно виконуються її функції, а також забезпечується спроможність підтримувати рівновагу та відновлювати стан після зовнішніх потрясінь чи посилення диспропорцій, будь-яких відхилень від безпечних параметрів, спричинених кризовими явищами (спадом економіки, фінансовою кризою, трансформацією економіки тощо)»
Погореленко Н. П., Остроушко М. В. [2]	«...комплексна характеристика стану банківської системи, при якому реалізується її сутність і призначення в економічній системі країни, адекватно та ефективно виконуються її функції, а також забезпечується спроможність підтримувати рівновагу та відновлювати стан після зовнішніх потрясінь чи посилення диспропорцій, будь-яких відхилень від безпечних параметрів, спричинених кризовими явищами»

Автор, джерело	Трактування терміна
Реверчук С. К. [5]	«...здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам, зберігаючи здатність системи виконувати властиві їй функції та операції, за умови дотримання її цілісності і стійкості елементів, що дає змогу системі після впливу зовнішніх та внутрішніх сил повертатися до стану рівноваги»

Примітка. Складено за даними [1–5].

Загалом, характерними ознаками стабільної банківської системи можна вважати відсутність банкрутства банків, прибутковість, відповідність національному законодавству, виконання покладених функцій у звичних умовах і за умов зовнішніх потрясінь або посилення диспропорцій з можливою трансформацією відповідно до викликів часу. У різних економічних ситуаціях банківські установи можуть дещо втрачати окремі елементи стабільності, що впливає в цілому на банківську систему країни. У такому разі повинні бути передбачені механізми, що запобігатимуть «розхитуванню» такими банківськими установами економіки країни. Для забезпечення стабільності банків державному регулятору треба вчасно виявляти проблемні установи, уживати заходів щодо їх оздоровлення чи виведення з ринку. Важливу роль у забезпеченні стабільності банківської системи відіграють соціальна і політична стабільність у країні, стабільність національної грошової одиниці, рівень корумпованості тощо.

Банківські системи окремих розвинутих країн формувались протягом століть і є результатом успіхів і невдач багатьох поколінь. Їхня функціональна структура, побудова, організація взаємодії зумовлені правовими нормами, звичаями, ментальністю, історичним розвитком, економічною політикою та ін.

Сучасні банківські системи світу мають складну структуру. Практично в усіх країнах із ринковою економікою функціонує дворівнева банківська система (за винятком децентралізованої федеральної резервної системи США), де на першому рівні функціонує центральний банк країни, на другому – діють комерційні банки. Характер і умови функціонування банківських систем країн світу відрізняються особливостями в організації банківського нагляду, зокрема щодо участі центрального банку чи інших наглядових структур в управлінні. Також центральні банки країн різняться правовим статусом та їхньою роллю у кредитній системі держави, власністю на капітал, ступенем незалежності від виконавчої влади тощо.

У таких країнах, як Сінгапур, Південна Корея, Мальта, Гонконг, стабільна соціальна ситуація і чітка політична векторність ускладнюють проведення «політики невдах». Стабільність банківської системи Канади, Австралії та Нової Зеландії значною мірою залежить від «вертикальної» демократії, обумовленої історично.

Швейцарська банківська система є найбільш надійною для іноземних компаній, яка забезпечується високою банківською культурою, фінансовою стабільністю, стабільною валютою, розвинутою юридичною системою, стовідсотковою або близькою до цього ліквідністю. Швейцарські банки поділяються на три основні групи: I – найбільші акціонерні банки («United Bank of Switzerland», «Union Bank of Switzerland»,

«Credit Suisse» і «Credit Suisse First Boston») акумулюють майже 63% активів банківської системи країни [6], мають широку міжнародну мережу; II – кантональні, регіональні та ощадні банки: працюють із місцевими вкладниками у своїх регіонах, спеціалізуються на кредитуванні, здійснюють розрахунково-касові операції; III – приватні банки (здійснюють управління інвестиційними портфелями). Чиста вартість капіталу кожного банку, за винятком фінансових зобов'язань, становить 7–9% вартості цих зобов'язань. До банківської структури належить велика кількість небанківських фінансових посередників – інвестиційних фондів, страхових компаній, акцептних домів, товариств кредитних карток. Близько 155 фінансових інститутів, що діють на території Швейцарії, перебувають у власності іноземних акціонерів. Іноземні банки генерують 31% чистого доходу всіх банків країни [7].

До найстаріших банківських систем відносять банківську систему Великобританії. Вона має добре розвинену інфраструктуру, високу ступінь концентрації і спеціалізації, тісні зв'язки з міжнародним ринком капіталів та найбільшу у світі мережу зарубіжних філіалів. Перший рівень – центральний банк Великобританії (Банк Англії), що формально підпорядковується Міністерству фінансів, але реально є незалежним від уряду. Банк Англії має законодавчо закріплені широкі права казначейства; відіграє головну роль у кредитній системі, є емісійно-касовим центром країни, регулює величину касових резервів банків і грошової маси в обігу, валютну сферу, монополює випуск банкнот, консультує уряд з питань грошово-кредитної політики, здійснює управління державним боргом, визнає «банками» кредитні організації, що мають хорошу репутацію у фінансових колах і надають широкий набір банківських послуг або спеціалізуються в якійсь категорії послуг; проводить операції з управління офіційним золотовалютним резервом, проводить валютні інтервенції, від імені уряду бере участь у валютно-фінансових організаціях. Банк Англії одночасно виступає банком уряду (у ньому відкриті рахунки уряду і урядових відомств) та банкіром для інших банків. Другий рівень формують комерційні і спеціалізовані банки (торгові, іноземні, ощадні). Комерційні банки обслуговують промислові компанії і фінансові інститути, окремих осіб, здійснюють великі та малі угоди, виконують практично всі види банківських операцій, мають розгалужену мережу філій і характеризуються високим ступенем концентрації та централізації банківського капіталу [8]. Провідну роль у банківській системі Великобританії відіграє «велика четвірка» – комерційні банки Barclays, National Westminster, Midland, Lloyds. Спеціалізовані банки (крім ощадних) здійснюють дуже великі угоди переважно з компаніями та інститутами. Торгові банки поєднують міжна-

родні операції з діяльністю на національному ринку позикового капіталу, спеціалізуються на наданні акцептного кредиту; виконують широкий набір послуг для промислових і торговельних корпорацій, здійснюють міжнародні фінансово-кредитні операції, трастові операції, традиційні банківські операції, надають організаційно-консультаційні послуги. Характерною рисою банківської системи Великобританії є висока частка депозитів у банках в іноземній валюті.

Банківська система Канади займає перше місце у світі за показниками стабільності. За оцінкою Всесвітнього економічного форуму, вона є однією з найбільш конкурентоспроможних, за оцінками Асоціації канадських банкірів – однією із найефективніших і найнадійніших банківських систем світу. Вона включає 11 канадських банків, 54 кредитні організації, 8 211 банківських філій [9]. За даними МВФ, банківська система Канади є найбільш концентрованою в порівнянні з аналогічними системами промислово розвинутих країн світу: понад 90% активів банківської системи припадає на шість найбільших банків Канади, на які, за даними Департаменту фінансів Канади, припадає понад 70% усіх депозитів [10]. У структурі розрізняють два типи банків: банки категорії I (Schedule I banks; місцеві банки, акціонерами яких є широке коло осіб, які не мають право мати на руках більше ніж 10% акцій банку) і банки категорії II (Schedule II banks; усі іноземні банки і ті місцеві кредитні організації, акціонерами яких є обмежене коло осіб, які мають право володіти більше ніж 10% акцій). До першої категорії входять вісім банків: Bank of Montreal, The Bank of Nova Scotia, Canadian Imperial Bank of Commerce, Canadian Western Bank, Laurentian Bank of Canada, National Bank of Canada, Royal Bank of Canada, The Toronto-Dominion Bank. До другої категорії входить 25 банків і 27 філій іноземних банків, що мають канадську банківську ліцензію (дочірні банки найбільших банків США, Великобританії, Франції, Японії, Китаю, Індії) [9]. Усі банки Канади можна поділити на вітчизняні банки, дочірні банки іноземних банків і філії іноземних банків. Характерною особливістю канадської банківської системи є «роздрібне» фінансування (фінансування через вклади фізичних осіб), яке вважається найбільш стабільним у кризові періоди.

Сінгапур є провідним фінансовим центром світу і головним розподільним осередком фінансів у Південно-Східній Азії. Наявність угод із багатьма країнами, що дозволяють уникнути подвійного оподаткування, конфіденційність і програма страхування депозитів роблять країну фінансово привабливою. Тому банківські установи тісно пов'язані з офшорами. Структура банківської системи Сінгапуру налічує понад 700 місцевих та іноземних банківських і фінансових установ, що надають послуги починаючи від споживчого банківського обслуговування та управління активами і закінчуючи біржовими, банківськими інвестиційними послугами. У країні функціонує 121 комерційний банк, сім із них зареєстровані на місцевому рівні і належать трьом вітчизняним банківським групам; 114 комерційних банків є іноземними, також діє 51 оптовий банк (50 – філії іноземних банків, 1 – місцевий), 38

офшорних банків, 46 торгових банків; 31 банк (шість місцевих і 25 іноземних) надає повний набір послуг [11–13]. Центральним банком країни є Грошово-кредитне управління Сінгапуру, яке визначає монетарну політику, регулює діяльність банківських і фінансових установ, визначає обсяг емісії грошей. Другий рівень – це банки, що поділяються на комерційні (надають повний набір послуг), гуртові банки (надають усі види послуг, за винятком права надавати роздрібні банківські послуги із сінгапурським доларом), офшорні банки (надають весь пакет банківських послуг, але проводити банківські операції можуть лише з азійськими валютами, вираженими в одиницях азійських валют) і фінансові установи, які можуть працювати як торгові банки (займаються фінансуванням корпоративних осіб, підпискою на акції та облігації, які випускають, злиттям і приєднанням компаній, управлінням інвестиційними портфелями, консультуванням із менеджменту). Фінансові компанії здійснюють фінансування в невеликих розмірах, у тому числі кредитують придбання у кредит автомобілів, товарів тривалого користування, і видають позики для придбання житла; не мають права відкривати депозитні рахунки, за якими можна знімати кошти на вимогу за чеками, векселями або за платіжною вимогою.

Стабільність банківської системи значною мірою залежить від ефективності контролю за діяльністю банківських установ. Система нагляду в різних країнах світу також відмінна. У США, Німеччині, Франції, Японії існує мішана система банківського нагляду, у рамках якої центральний банк поділяє обов'язки з нагляду з іншими державними органами. В Італії, Великобританії, Іспанії, Нідерландах, Австралії, Ісландії, Португалії банківський нагляд уповноважені здійснювати виключно центральні банки. У Канаді і Швейцарії органи нагляду відокремлені від центрального банку.

Система нагляду за банківською діяльністю у Швейцарії має триступеневу структуру і здійснюється Федеральною банківською комісією, Швейцарською банківською асоціацією і незалежними аудиторськими службами, які перебувають поза банком. Вона характеризується надзвичайно високим ступенем контролю за діяльністю банків та інвестиційних компаній. Фінансове регулювання, контроль за функціонуванням ринків цінних паперів та діяльністю інвестиційних фондів здійснює Управління з питань регулювання фінансових ринків Швейцарії відповідно до Закону «Про нагляд за фінансовими ринками Швейцарії» [6; 14]. Для забезпечення чистоти банківських операцій, протидії отриманню незаконних доходів у країні діє спеціальна конвенція, яка зобов'язує банки повідомляти органи влади про сумнівні фінансові операції, вести боротьбу з відмиванням брудних грошей.

Економічну політику і стабільність банківської системи Канади контролює федеральний уряд. Банківська діяльність здійснюється відповідно до Закону «Про банківську діяльність» і регулюється федеральним урядом, діяльність дочірніх структур регулюється на рівні провінцій. Регулювання і нагляд за всіма фінансовими організаціями здійснює Служба управління фінансовими організаціями, що має статус

федерального агентства. Розгляд скарг приватних осіб і підприємств малого бізнесу з питань неправомірних дій фінансових організацій здійснює Служба, уповноважена з фінансових питань. До банківської регулятивної системи належить також Корпорація страхування депозитів [9–10].

Система контролю за фінансовою діяльністю в Сінгапурі здійснюється з боку Грошово-кредитного управління Сінгапуру та уряду і є досить жорсткою та законодавчо закріпленою. Діяльність комерційних банків ліцензується і підпорядковується Закону про банківську діяльність, Закону про фінансових консультантів, Закону про цінні папери та ф'ючерси; торгових банків – Директивам про торгові банки; фінансових компаній – Закону щодо фінансових компаній. Діяльність іноземних банків жорстко обмежується. Зокрема, ті з них, що надають увесь набір послуг, можуть мати лише 15 відділень у країні [13].

Контрольні функції за фінансовою і банківською діяльністю у Великобританії здійснюють Банк Англії, Комітет монетарної політики (MPC), уповноважена фінансова служба (FSA).

Важливе значення для стабільності банківської системи має рівень незалежності центрального банку від виконавчої влади і закріплення такої незалежності законодавчими обмеженнями втручання в його діяльність органами державної влади. Незалежні від державних органів центральні банки Канади, Німеччини і Швейцарії тощо. Законодавчою базою цих країн передбачено невтручання уряду у грошово-кредитну політику, що проводиться центральним банком. Самостійність центрального банку Австрії закріплена в законі «Про Австрійський центральний банк», у якому чітко вказано, що головною метою діяльності банку є забезпечення стабільності цін, забезпечення ж економічного зростання та зайнятості забезпечується лише за умови, якщо це не загрожує ціновій стабільності [15]. Центральні банки США, Японії, Нідерландів підзвітні законодавчим органам. Так, законодавством Японії передбачено можливість скасування державними органами рішень, прийнятих центральним банком. Найбільш залежним з цієї точки зору є Банк Італії, оскільки законодавством за ним не закріплено обов'язків щодо проведення грошово-кредитної полі-

тики і його діяльність повністю залежить від рішень уряду. Те саме характерно для Греції та Португалії.

Певну роль у забезпеченні стабільності банківської системи відіграє форма власності центральних банків. Так, центральні банки у Великобританії, Франції, Німеччині, Канаді – державні; у США та Італії – акціонерні; центральні банки Австрії, Бельгії, Японії – мішаної форми власності.

Негативні наслідки для стабільності банківської системи має явище покриття центральним банком країни бюджетного дефіциту. Тому в більшості економічно розвинених країн кредитування держави центральним банком законодавчо обмежене (Франція, Німеччина, Нідерланди) або практично відсутнє (Канада, Великобританія, Швейцарія, Швеція, США, Японія).

Висновки. Загалом, українська банківська система побудована за зразком провідних країн світу і має багато переваг, проте окремі норми, закладені в українському законодавстві, зокрема щодо незалежності центрального банку (Закон України «Про Національний банк України»), заборони фінансування центральним банком дефіциту Державного бюджету України (Бюджетний кодекс України) не достатньо виконуються.

Беззаперечно, з метою запобігання кризовим явищам у банківській системі необхідно створювати передумови її стабільного розвитку. Стабільність банківської системи в Україні повинна забезпечуватись як адекватним наглядом, так і прозорою діяльністю самих банківських установ. З боку Національного банку України вітчизняна банківська система потребує постійного моніторингу, аналізу та оцінки взаємного впливу мікро- і макрочинників на діяльність банків, оскільки дуже чутлива до коливань у світовій економіці та до негативних дестабілізуючих внутрішніх чинників. Також банківські установи повинні надавати достовірну інформацію про свою діяльність, працювати, орієнтуючись на кожного окремого клієнта, і пропонувати доступні банківські послуги.

Таким чином, спільні зусилля Національного банку України і банківських установ щодо забезпечення стабільності банківської системи сприятимуть підвищенню довіри до банків з боку населення і суб'єктів господарювання та позитивно впливатимуть на економіку.

Список використаної літератури

1. Белінська Я. В. Механізм забезпечення фінансової стабільності: структура, інструменти, напрями розвитку / Я. В. Белінська, В. П. Биховченко // Стратегічні пріоритети : наук.-аналіт. щокварт. зб. – Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2012. – № 1 (22). – С. 72–84.
2. Погореленко Н. П. Забезпечення фінансової стабільності банківського сектора України в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Н. П. Погореленко, М. В. Остроушко // Бізнес Інформ. – 2013. – № 12. – С. 306–311. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_12_56.
3. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. – Київ : Центр наукових досліджень Національного банку України ; Знання, 2011. – 504 с.
4. Національний банк України. Офіційне інтернет-представництво [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
5. Реверчук С. К. Банківська система : підручник / С. К. Реверчук. – Київ : Ліра-К, 2014. – 400 с.
6. Златіна Н. Особливості банківських систем зарубіжних країн (на прикладі Франції, Німеччини, Італії та Швейцарії) [Електронний ресурс] / Н. Златіна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – 2010. – Вип. 84. – С. 90–93. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2010_84_29.

7. Кюнцле А. Перспективы иностранных банков в Швейцарии. Перевод с нем. 31.01.2013 [Электронный ресурс] / А. Кюнцле // Swissinfo. – Режим доступа : <http://www.swissinfo.ch>.
8. Банкoвская система Великобритании [Электронный ресурс] // Банки-Кредиты.ру. – Режим доступа : <http://world-banks.banks-credits.ru/34>.
9. Banks Operating in Canada. 14 July 2015 [Electronic resource] // Canadian Bankers Association. – Retrieved from : <http://www.cba.ca/en/component/content/category/61-banks-operating-in-canada>.
10. Банкoвская система Канады. 28.09.2015 [Электронный ресурс] // Stark Project Group. Информационный портал. – Режим доступа : <http://starkproject.com/banking/bankovskaya-sistema-kanady.html>.
11. Відякіна М. М. Досвід країн АСЕАН в умовах адаптації західної та ісламської моделей банківських систем / М. М. Відякіна, Н. В. Резнікова // Культура народів Причорномор'я. – 2013. – № 257. – С. 120–124.
12. Банкoвская система Сингапура [Электронный ресурс] // Портал My Offshore Accounts. – Режим доступа : <http://www.myoffshoreaccounts.ru/offshore-banking/singapore-offshore-bank-account>.
13. Банківська система Сингапуру [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://e-uman.org.ua/index.php?newsid=757455>.
14. Бородюк О. Системи банківського нагляду зарубіжних країн [Електронний ресурс] / О. Бородюк // Часопис «Незалежний аудитор». – Режим доступу : http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/996?view=material.
15. Степаненко А. І. Незалежність центрального банку як головний чинник його діяльності [Електронний ресурс] / А. І. Степаненко // Економіка і прогнозування. – 2010. – № 4. – С. 99–109. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2010_4_10.

References

1. Belinska, Y. V., & Byhovchenko, V. P. (2012). Mekhanizm zabezpechennia finansovoi stabilnosti: struktura, instrumenty, napriamy rozvytku [The mechanism of ensuring financial stability: its structure, tools, development directions]. *Stratehichni priorityety – Strategic priorities*, 1 (22), 72–84 [in Ukrainian].
2. Pohorelenko, N. P., & Ostroushko, M. V. (2013). Zabezpechennia finansovoi stabilnosti bankivskoho sektora Ukrainy v suchasnykh umovakh [Ensuring financial stability of the banking sector of Ukraine in modern conditions]. *Biznes Inform.* – *Inform Business*, 12, 306–311. – Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_12_56 [in Ukrainian].
3. Arbuzov, S. G., Kolobov, Y. V., Mishchenko, V. I., & Naumenkova, S. V. (2011). *Bankivska entsyklopediia [Banking encyclopedia]*. Kyiv : Znannia [in Ukrainian].
4. Natsionalnyi bank Ukrainy. Ofitsiine internet-predstavnytstvo [The National Bank of Ukraine. Official website]. (n. d.). www.bank.gov.ua. Retrieved from <http://www.bank.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Reverchuk, S. K. (2014). *Bankivska sistema [Banking system]*. Kyiv : Lira-K [in Ukrainian].
6. Zlatina, N. (2010). Osoblyvosti bankivskykh system zarubizhnykh krain (na prykladi Frantsii, Nimechchyny, Italii ta Shveysarii) [Features of the banking systems of other countries (for example France, Germany, Italy and Switzerland)]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Jurisprudence*, 84, 90–93. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Yur_2010_84_29 [in Ukrainian].
7. Kyuntsle, A. Perspektivy inostrannykh bankov v Shvejtsarii. Perevod s nem. 31.01.2013 [Perspectives for foreign banks in Switzerland. Translation from germane 31.01.2013]. *swissinfo*. Retrieved from <http://www.swissinfo.ch> [in Russian].
8. Bankovskaja sistema Velikobritanii [The banking system of Great Britain]. (n. d.). [www.banks-credits.ru](http://world-banks.banks-credits.ru/34). Retrieved from <http://world-banks.banks-credits.ru/34> [in Russian].
9. Banks Operating in Canada (14 July 2015) www.cba.ca. Retrieved from <http://www.cba.ca/en/component/content/category/61-banks-operating-in-canada> [in Canada].
10. Bankovskaja sistema Kanady [The banking system of Canada] (28.09.2015) starkproject.com. Retrieved from <http://starkproject.com/banking/bankovskaya-sistema-kanady.html> [in Russian].
11. Vidyakina, M. M., & Reznikova, N. V. (2013). Dosvid krain ASEAN v umovakh adaptatsii zakhidnoi ta islamskoi modelei bankivskykh system [The experience of ASEAN in terms of adaptation of Western models and Islamic banking systems]. *Kul'tura narodov Prichernomor'ja – Culture of Black Sea countries*, 257, 120–124 [in Ukrainian].
12. Bankovskaja sistema Singapura [The system Bankovskaya Singapore]. (n.d.). [myoffshoreaccounts.ru](http://www.myoffshoreaccounts.ru). Retrieved from <http://www.myoffshoreaccounts.ru/offshore-banking/singapore-offshore-bank-account> [in Russian].
13. Bankivska sistema Sinhapuru [Banking System in Singapore]. (n. d.). e-uman.org.ua. Retrieved from <http://e-uman.org.ua/index.php?newsid=757455> [in Ukrainian].
14. Borodyuk, O. Systemy bankivskoho nahliadu zarubizhnykh krain [The banking supervision abroad]. (n. d.) n-auditor.com.ua/uk. Retrieved from http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/996?view=material [in Ukrainian].
15. Stepanenko, A. I. (2010). Nezalezhnist tsentralnoho banku yak holovnyi chynnyk yoho diialnosti [The independence of the central bank as a crucial factor of its activities]. *Ekonomika i prohnozuvannia – Economics and Forecasting*, 4, 99–109. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/econprog_2010_4_10 [in Ukrainian].